

نظام آموزش فنی و حرفه‌ای موفق بخش یک

رسمی و دولتی ناموفق‌اند و گسترش روزافزون گروه سنی ۱۵ تا ۳۰ (از نظر کل جمعیت نیروی کار) هم نتوانسته است کمبود مهارت کار را در جهان جبران کند. در حالی که نیاز جهان برای کارگرهای ماهر بالا رفته، ظرفیت اقتصادی کشورها برای تأمین این نیاز جهانی کاهش یافته است. با در نظر گرفتن نکات زیر درستی این مطلب اثبات می‌شود:

- در دهه بعد (۲۰۲۰) یک میلیارد به جمعیت افزوده شده در جهان از طبقه کارگر خواهند بود؛
- جمعیت ۱۵ تا ۲۵ سال کشورهای در حال رشد ۸۵ درصد جمعیت جهان را تشکیل خواهند داد؛

- تا سال ۲۰۱۵ با کمترین تخمین، برای ۸۹ میلیون نفر، مرکز آموزشی دبیرستانی باید به مراکز فعلی آموزش اضافه شود. برای برآورده کردن این نیاز روبه‌رشد جهانی و تأمین نیروی کارگر و تکنسین ماهر و آموزش دیده در رشته‌های مختلف، یک برنامه آموزش فنی و حرفه‌ای جامع، مفید و به‌روز در کشورها لازم و ضروری است تا:
- سطوح همکاری آموزشی و تربیتی بین

مقدمه

در شرایطی که جهان از رکود اقتصادی خارج می‌شود توانایی کشورها در افزایش نیروی کار برای دولت و اقتصاد از اهمیت زیادی برخوردار است. افزایش فرصت‌های شغلی و بالا بردن تحرک اجتماعی نیروی کار یک کشور به‌خصوص از طریق تولید شغل امری حیاتی است، زیرا آموزش در مدرسه و به دنبال آن در دانشگاه لزوماً به استخدام و ایجاد شغل منتهی نمی‌شود. بهبودی از آخرین تلاطم‌های اقتصادی هنوز هم در همه کشورهای اتفاق نیفتاده است و در همه کشورهای هنوز هم مشکلات اقتصادی به چشم می‌خورد. بعضی از این مشکلات در قشر جوان بسیار بارز و چشمگیرتر است، زیرا آن‌ها در طلب مشاغل

کلیدواژه‌ها:

فنی و حرفه‌ای، نظام آموزشی، بازار کار

**نظام آموزش
فنی استرالیا
ارتباط مستقیم
با استخدام دارد.
اگر چه دانش آموزان
بعد از دوره
آموزشی مدرک
می گیرند ولی در
طول آموزش حتماً
باید دوره‌های
کارآموزی یا
شغل‌های پاره‌وقت
داشته باشند**

در نظر بگیرند. این شرایط شامل تقاضای بازار کار، نیازهای بخش‌های دولتی و خصوصی مرتبط با بازار کار و ظرفیت حرفه‌ای معلمان و استادان فنی و حرفه‌ای است. به علاوه آموزش فنی و حرفه‌ای باید نیازهای خاص موقعیت‌های کاری موجود در شهر و روستاها را در نظر بگیرد و نظام ارزش‌ها، عقاید، آداب، رسوم، مذهب‌ها و تفاوت مناطق و تغییرات اقلیمی بین مناطق یک کشور را نیز در برنامه‌ریزی خود لحاظ کند (این تفاوت‌ها به خصوص در ارتباط با جنسیت و جنبه‌های اجتماعی آموزش و استخدام مطرح است).
اداره آموزش و مدیریت (MTC) مثل بیشتر سازمان‌های بین‌المللی آموزش فنی و حرفه‌ای با تجربه‌ای که از کار کردن در آمریکا و کشورهای متفاوت دیگری مثل عراق، سودان، مغولستان، اردن و فلسطین به دست آورده به این نتیجه رسیده است که باید بین ساختار و عملکرد نظام آموزشی فنی و حرفه‌ای خط‌کشی دقیقی انجام گیرد. اهمیت

کارفرماهای بخش خصوصی و دولتی گسترش پیدا کند؛

- بهره‌بری افزایش یابد؛
- ظرفیت ایجاد شغل افزایش یابد؛
- بخش‌های انرژی و محیط‌زیست هر چه بیشتر گسترش پیدا کنند.

و در مجموع رویه‌ای باشد که باعث افزایش ایجاد شغل و بهبود آن شود، پویایی اجتماعی را شکوفا سازد، تجارت و بازرگانی را رونق دهد، آرام‌آرام از فقر بکاهد و سطوح درآمدی فرد و جامعه را همزمان رشد دهد.

بی‌شک توسعه اولیه و ثانویه یک سیستم آموزش فنی و حرفه‌ای مرتبط و پاسخ‌گو به بازار جهانی کار دقیق و بی‌خطایی نیست. کشورهای که از لحاظ پیشینه تاریخی متفاوت‌اند، به خصوص آن‌هایی که از لحاظ صنعتی و زیرساختی قوی هستند، نظام‌های آموزش فنی و حرفه‌ای متفاوتی را به کار گرفته‌اند.

در بعضی کشورها، آموزش عالی و آموزش فنی و حرفه‌ای به صورت یک ساختار دوسویه عمل می‌کند و دارای یک قالب آموزش و مهارتی تأثیرگذار در سطح کشور است. در حالی که در کشورهای دیگری آموزش فنی و حرفه‌ای کاملاً از نظام رسمی آموزش جداست و اغلب به آن به چشم یک نظام آموزش ناقص نگاه می‌شود. زیرا در پی آن فقط درآمد کمتر و فرصت‌های شغلی ضعیف‌تر حاصل می‌شود.

در بعضی کشورها، برای مثال اتحاد جماهیر شوروی سابق، به مدرسان آموزش فنی و حرفه‌ای کمتر از مدرسان مدارس ابتدایی حقوق داده می‌شود و کالج‌های آموزش فنی و حرفه‌ای از لحاظ ابزار و تجهیزات، گذشته از اینکه کارایی لازم را ندارند، کاملاً مجهز نیستند. در حالی که بعضی نظام‌های آموزش فنی و حرفه‌ای پیچیده، پویا هستند و با مشارکت شدید بخش‌های خصوصی و یا صنعت اداره می‌شوند. چنین نظام‌های آموزشی به راحتی دوباره قابل اجرا نیستند. در این بین نظام‌های آموزشی دیگر پیشرفت بسیار کمی دارند و فاقد قالب‌بندی خوبی هستند. آن‌ها جواب‌گوی بازار کار نیستند و نباید دوباره اجرا شوند.

همگان بر این عقیده‌اند که نظام‌های آموزش فنی و حرفه‌ای جدید و متناسب با بازار کار باید شرایط اجتماعی و اقتصادی مورد انتظار روز را

این آموزش به توسعه نیروی انسانی و مدیریت استعداد‌های انسانی دست پیدا کند. وظیفه اصلی این مرکز گسترش و اجرای برنامه‌هایی برای آموزش مهارت‌های شغلی از جمله آموزش فناوری پیشرفته است.

دانشگاه فنی کره ساختمان‌ها، امکانات و دانشکده‌های مرکز آموزش و در کل زیربنای ساختاری و فیزیکی آموزش فنی و حرفه‌ای را تأمین می‌کند. شرکت سامسونگ نیز در خرید تجهیزات لازم، فناوری آموزشی و مواد آموزشی سرمایه‌گذاری می‌کند. در طراحی برنامه‌های درسی و واحدهای درسی نیز دانشگاه فنی و شرکت سامسونگ با هم همکاری می‌کنند تا جواب‌گوی نیاز دانشجویان باشند. این همکاری به‌منظور کم کردن ناهماهنگی بین برون‌دهی نظام آموزش فنی و نیاز بازار کار است.

نمونه دیگری از این مدیریت، در نظام آموزش فنی و حرفه‌ای استرالیا دیده می‌شود.

این تمایز به‌خصوص زمانی مشخص می‌شود که کشورهای در حال توسعه، راهبردهای آموزشی را از کشورهای دیگر قرض می‌گیرند و سعی دارند که با اصلاحات این نظام جدید خود را سازگار کنند که این می‌تواند شامل پذیرش سطوح متفاوت سواد ریاضی و ادبی در دانش‌آموزان این نظام آموزشی و در دولت و اداره آموزش کشور هم باشد.

اداره آموزش و مدیریت به‌خوبی از این مسئله آگاهی دارد که یک نظام آموزش موفق، برای مثال، در اندونزی شاید در کشور زامبیا خوب عمل نکند. از آنجایی که شرایط اقتصادی و فرهنگی هر کشور با کشور دیگر فرق دارد باید اصول اولیه نظام آموزشی فنی و حرفه‌ای مؤثر یک کشور شناسایی و تعریف گردند و به‌کار گرفته شوند.

اصول شش‌گانه مؤثر در یک نظام آموزشی فنی و حرفه‌ای موفق به قرار زیر است:

۱. ارتباط با بازار کار (نیازها و انتظارات کارفرما)؛
۲. دسترسی به آموزش دیده‌ها؛
۳. کیفیت تحویل یا ارائه؛
۴. استانداردسازی؛
۵. در برگیری مهارت‌های ساده؛
۶. سرمایه‌گذاری بی‌خطر و پیوسته.

با رعایت این اصول، نظام آموزشی منطبق با یک کشور یا منطقه‌ای از یک کشور از همه جهت می‌تواند بهترین باشد.

اصول اولیه نظام آموزشی فنی و حرفه‌ای موفق

● **ارتباط با بازار کار:** نظام آموزشی فنی و حرفه‌ای مؤثر در هر کشور یکی از ستون‌های اصلی اقتصاد موفق آن کشور است و می‌تواند ارزش‌های یک ملت و تولیدات داخلی آن کشور را در بازار جهانی معرفی کند. آموزش فنی و حرفه‌ای مؤثر همچنین می‌داند که آموزش و پرورش هر کشور باید براساس تقاضاها و داده‌های بازار کار قابل اعتماد و نیازهای کارفرماها، به‌خصوص در شغل‌ها و حرفه‌های مورد نیاز، نیرو تربیت کند.

برای روشن شدن مطلب بالا، همکاری بین شرکت سامسونگ کره و دانشگاه فنی آن کشور قابل تأمل است. در سال ۲۰۰۵ دانشگاه فنی کره یک مرکز آموزشی الکترونیک پیشرفته (high-tech) با همکاری شرکت سامسونگ تأسیس کرد تا از طریق

- اصول شش‌گانه مؤثر در یک نظام آموزشی فنی و حرفه‌ای موفق به قرار زیر است:
۱. ارتباط با بازار کار (نیازها و انتظارات کارفرما)؛
۲. دسترسی به آموزش دیده‌ها؛
۳. کیفیت تحویل یا ارائه؛
۴. استانداردسازی؛
۵. در برگیری مهارت‌های ساده؛
۶. سرمایه‌گذاری بی‌خطر و پیوسته

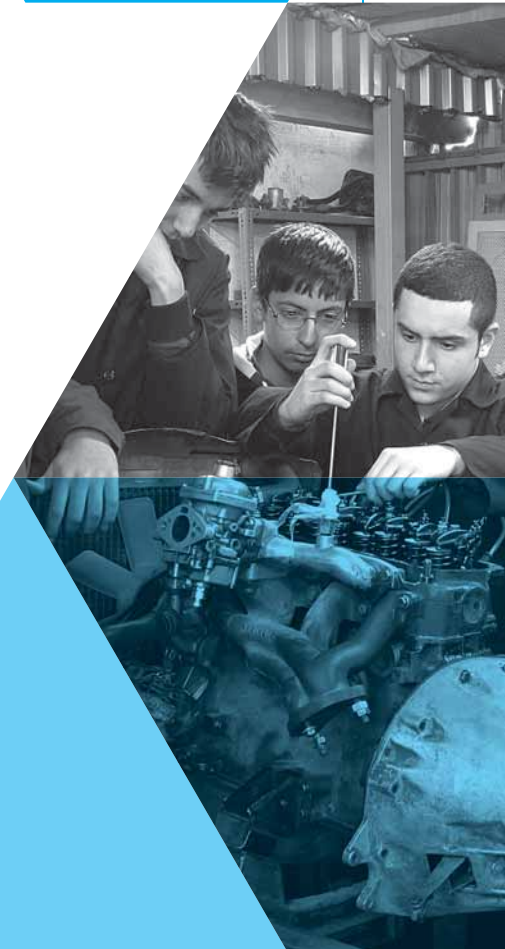
داشته باشند. آموزش فنی در استرالیا در سطح دوره دوم دبیرستان و معادل دانشگاه است. اما اکثر دانش‌آموختگان (فارغ‌التحصیلان) یا از قبل استخدام شده‌اند یا فوراً بعد از دانش‌آموختگی استخدام می‌شوند. این آموزش با تقاضای کار بسیار تناسب دارد و جواب‌گوی نیازهای فوری و طولانی مدت صنعت است. تأکید بر مسئله آموزش، دانش‌آموختگان آماده برای کار را تحویل می‌دهد. آن‌ها نه تنها آماده استخدام‌اند، بلکه برای آموزش ضمن خدمت هم نیاز ندارند.

در آموزش فنی استرالیا بخش صنعت بسیار گنجانده شده است. برای مثال اتاق‌های گفت‌وگوی صنعت تشکیل شده‌اند تا شوراهای مهارت‌های ملی را وادار سازند که نیروهای کارشناس و مهارت‌ها و دانش لازم را برای آموزش و نیز تهیه جوایز آکادمیک برای دانش‌آموختگان را تأمین کنند.

از این مثال‌ها چنین برمی‌آید که آموزش برای بازار کار به همکاری و همفکری با کارفرماها نیازمند است تا نیازهای آموزشی و پرورشی مشخص شوند و مطالبات بازار کار برآورده شود. این یک فرایند پویاست، زیرا کارفرما و مطالبه بازار کار باید با تغییرات فنون روز و افزایش مهارت‌های کاری هماهنگ باشد.

برای دستیابی به این هدف یک نظام آموزش فنی پاسخ‌گو باید روش‌هایی را برای سنجش یا تحقیق از کارفرماها در دست داشته باشد تا اطلاعات بازار کار را بتواند جمع‌آوری کند و این اطلاعات جواب‌گوی تغییرات آموزش دانش‌آموختگان باشد. همچنین نیاز به فراگیری مهارت‌های بالاتر را در مستخدمین جواب‌گو باشد و دانشجویان را برای حضور در کالج‌های آموزش فنی و حرفه‌ای و سازمان‌های آموزشی مشابه هدایت کند.

دولت می‌تواند قدم‌های لازم را برای این تغییرات بردارد تا آموزش بتواند پاسخ‌گوی نیازهای حرفه‌ای و رشد نیروی کار در آینده باشد. کشورهای حرفه‌ای در حال توسعه در وضعیت خوبی به سر می‌برند. از آنجایی که می‌توانند شهروندان خود را در صنایع به خوبی آموزش دهند تا به بهترین نحو، پاسخ‌گوی نیازهای کشور باشند و در عین حال، به خصوص در مورد سرمایه‌گذاری‌های مطمئن در آموزش فنی و حرفه‌ای، از سد موانعی که کشورهای توسعه‌یافته مجبور به عبور از آن بوده‌اند، بگذرند.

آموزش برای بازار کار به همکاری و همفکری با کارفرماها نیازمند است تا نیازهای آموزشی و پرورشی مشخص شوند و مطالبات بازار کار برآورده شود. این یک فرایند پویاست

آموزش فنی و حرفه‌ای در استرالیا تحت نظارت آموزش و پرورش فنی (TAFE) اداره می‌شود که یک نظام آموزشی دوسویه است و به دانش‌آموزان این توانایی را می‌دهد تا مسیر آموزش رسمی آکادمیک را به سمت یک آموزش ثالث یا یک برنامه آموزشی فنی و حرفه‌ای مشابه با سال‌های پایانی دبیرستان طی کنند و در نهایت به استخدام یا یک آموزش ثالث منجر شود.

نظام آموزش فنی استرالیا ارتباط مستقیم با استخدام دارد. اگرچه دانش‌آموزان بعد از دوره آموزشی مدرک می‌گیرند ولی در طول آموزش حتماً باید دوره‌های کارآموزی یا شغل‌های پاره‌وقت